

indkomne Andragende. Jeg har altsaa herved den Ære at anbefale Lovforslaget.

Formanden (Krabbe): Exemplarer af Lovforslaget ville blive omdelte.

Man gif derefter til den næste Sag paa Dagsordenen, som var:

Første Behandling af: Forslag til Lov om Understøttelsekasser.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3021 ff.)

Lovforslagetfattes under Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne

(Th. Nielsen): Det er ca. 6 Aar siden, at nærværende Lovforslag blev forhandlet første Gang i dette Thing. Det er blevet forhandlet engang siden meget kort, efter at vi have faaet den nuværende ærede Indenrigsminister, som dengang erklærede, at han kunde have Meget at indvende mod Enkelthederne; men hvad der var hans Hovedindvending ialtsald mod at gaa ind derpaa dengang, var, at Arbejdscommissionen var nedsat, og den ventede han vilde fremkomme med Bidrag til Spørgsmaalets Løsning. Lovforslaget har tidligere staaet i temmelig nær Forbindelse med Forhandlingerne om det offentlige Fattigvæsen. Jeg skal i det Referat, jeg siden kommer til at give af denne Sag, paavise, hvorfra Lovforslaget nærmest stammer, og hvad det nærmest skylder sin Oprindelse. Jeg skal ikke idag komme vidtløftig ind paa almindelige Betragtninger. Jeg har tidligere havt Leilighed til her i Salen at fremhæve, at det gamle Samsund var i mange Maader et stærkt Samsund med sine Laug og sine Godser, og gaar man længere tilbage til Middealderen, var det muligvis endnu stærkere. At disse Ting ere, om jeg saa maa sige, sløfede eller bragte ud af Verden, at baade Laugene og Godskomplexerne ere opløste, og at den Fasthed, der i tidligere Dage var i Lyndeklassen, ikke eksisterer mere, er ikke Noget, jeg egentlig beklager; thi jeg erkjender, at det kunde ikke være anderledes isølge Tidernes Medfør. Senere har Samsundet, det nye Samsund, saavidt jeg skjønner, været højselskaf med at rydde Pladsen, men til at opføre den nye Bygning, skjønner jeg slet ikke, at det nye Samsund er kommet. Man har gjort Forsøg derpaa atter og atter, men det er blevet ved Lilløbet dertil. Man har ryddet bort den ene Sten efter den anden, men videre er man ikke kommen, den nye Bygning har man ikke faaet opført, og er ikke engang isærd med at opføre den; man har slæbt frem og tilbage, om jeg maa bruge dette populære Udtryk, med nogle Sten og Materialier; men til at bygge paa selve Bygning-

gen er man ikke kommen. Naar jeg taler om Bygningen, mener jeg naturligvis de snevre Samsund, der stulde træde istedetfor Laugene og de Indretninger, man havde paa Landet, som holdt det gamle Samsund saa vidunderlig sammen og gjorde, at det var saa stærkt. Det Æneste, der er blevet tilbage, er det offentlige Fattigvæsen. For Værdige og Uværdige, for dem, der ikke kunne, og for dem, der ikke ville arbejde, men ogsaa for dem, der ville arbejde, er det offentlige Fattigvæsen blevet tilbage som et Tilflugtssted. Man har — jeg behøver kun at minde derom — engang været isærd med at gjøre Lilløb til at faae det omdannet; men det er ikke lykkedes. Det nye Samsund, — jeg tænker paa det nye Samsund, som det er blevet efter Grundloven, — har gjort Lilløb til at faae den Lov om det offentlige Fattigvæsen, der stammer fra Aarhundredets Begyndelse, som vi alle vide, forandret, har gjort et Lilløb til at faae noget Andet sat istedetfor de gamle Laug i Kjøbstæderne og til paa Landet at faae noget Andet sat istedetfor den Hjemløshed, om jeg saa maa sige, der er bleven i Lyndeklassen, Husmandsklassen osv. Jeg skal, for ikke at synes utaknemlig, ikke glemme, at man isjor vedtog en Lov, som jeg tillægger meget stor Betydning, og som jeg tror har viist sig at have stor Betydning; det er Loven om Kreditforeninger for mindre Eiendomsbesiddere, og forsaavidt kan man ikke Andet end paafsjønne den nuværende høitærede Indenrigsministers Holdning. Hvorledes det forøvrigt er gaaet til, at Kommunerne ere komne til, at overtage det offentlige Fattigvæsen, skal jeg ikke komme ind paa her; kun den korte Andledning skal jeg give, at jeg tror, at det er gaaet saaledes til, at Fattigbyrden har fra gamle Dage væsentlig været en Barmhjertighedsgjerning; Fattighjælpen har været ydet af Menighederne. Men i Slutningen af forrige Aarhundrede, da Menighedslivet blev slappet, da Troen til Menighederne fra Statens Side var slappet — men der var desto mere Tro til Kommunerne — fik vi den kommunale Ordning. Det er den, vi have arvet, og det er den, der præsenterer sig som bestaaende. Men ikke alene i praktisk, men ogsaa i theoretisk Retning kan den kommunale Ordning af Fattigvæsenet ingenlunde siges at være rigtig, og der kan viist, selv om man tager den praktiske Side af Sagen i Betragtning, gjøres mange Indvendinger derimod. Det kan ikke siges, at de Fattige tilhøre Kommunen, men de tilhøre egentlig hele Samsundet, og saaledes bliver det hele Samsundets Dypgave at sørge for dem. At det er overladt til Kommunerne, har ført til Ubilligheder baade mod Kommunen og mod de Fattige og til stor Demoralisation, om jeg saa maa sige, paa alle Hold. At det er ubilligt mod Kommunerne, viser sig — det behøver jeg kun at paapege — noksom ved de statistiske Dplysninger, der ere os forelagte.